

Strafferett for ikke-jurister dag IV vår 2011

Stipendiat Synnøve Ugelvik

Narkotikaforbrytelser

- I kategorien *Forbrytelser mot samfunnet*
- Legemiddeloven § 31: ”

“Den som **forsettlig eller uaktsomt** overtrer denne lov, eller forskrifter, forbud eller påbud som er gitt med hjemmel i loven, straffes med **bøter** eller med **fengsel** i inntil 3 måneder, eller med begge deler.

Besittelse og bruk av narkotika m.v., jfr. § 24, første ledd, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder, eller begge deler.

Dersom den straffbare handling gjelder overdragelse av legemiddel som **ikke** regnes som narkotika **og** det foreligger særlig skjerpene omstendigheter, er straffen bøter eller fengsel i inntil 2 år, eller begge deler.

Medvirkning straffes på samme måte. Forsøk straffes som fullbyrdet overtredelse.” **[mine uthevelser]**

Narkotikaforbrytelser, strl. § 162 ("proff")

§ 162 (1):

"Den som **ulovlig** tilvirker, innfører, utfører, erverver, oppbevarer, sender eller overdrar stoff som etter regler med hjemmel i lov er ansett som narkotika, straffes for narkotikaforbrytelse med bøter eller med fengsel inntil 2 år." [mine uthevelser]

Grovt narkotikalovbrudd

- § 162 (2):
”Grovt narkotikaforbrytelse straffes med fengsel inntil 10 år. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grovt, skal det **særlig** legges vekt på hva slags stoff den gjelder, kvantumet og overtredelsens karakter.” [min uthev.]

Forts. narkotikaforbrytelse

- § 162 (3) – (6): ”Gjelder overtredelsen et **meget betydelig** kvantum, er straffen fengsel fra 3 til 15 år. Under **særdeles skjerpene** omstendigheter kan fengsel inntil 21 år idømmes.

Uaktsom narkotikaforbrytelse straffes med bøter eller fengsel inntil 2 år.

Medvirkning til narkotikaforbrytelse straffes som bestemt ellers i denne paragraf.

Bøter kan anvendes sammen med fengselsstraff.” [mine uthev.]

Anvendelse av juridisk metode

1. Tolkning: overveielser av hva regelen går ut på
2. Subsumsjon: regelens anvendelse på faktum

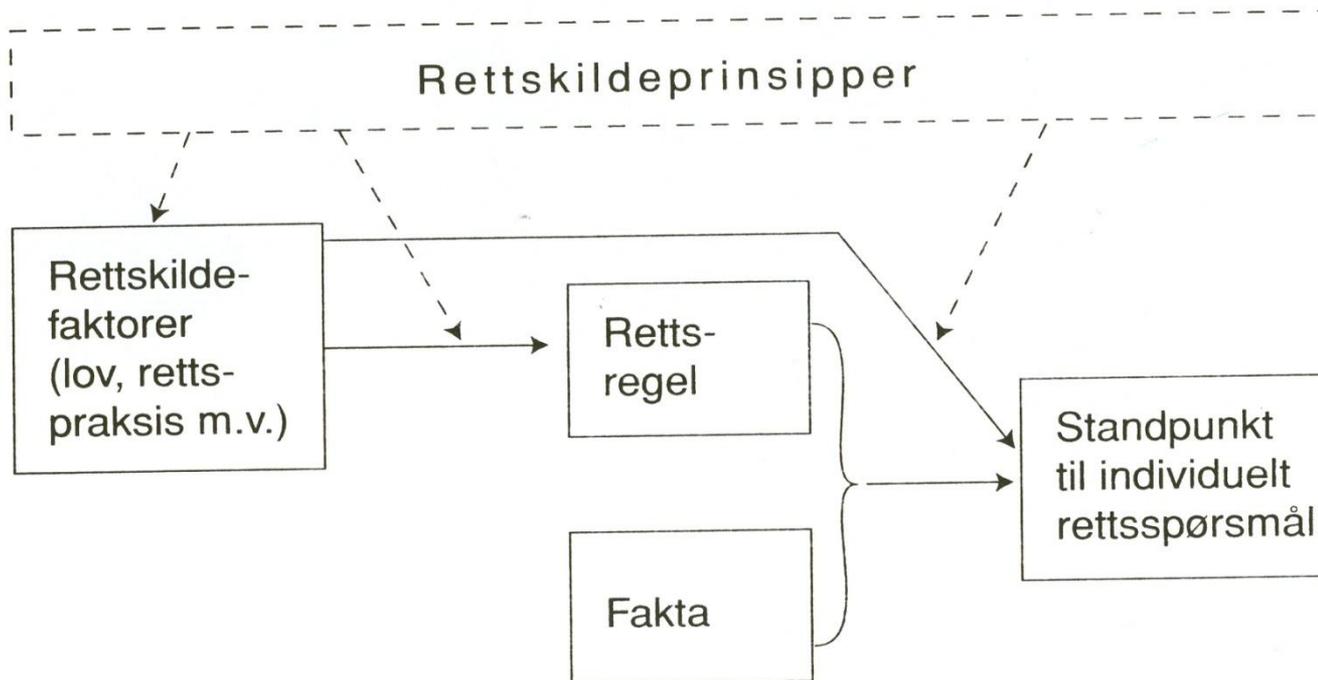

Tolkning – hva går regelen ut på?

Tre skritt: Relevans, slutning, vekt

- **Relevans:** Hva den som avgjør et rettsspørsmål kan legge vekt på. Rettskildefaktorer.
- **Slutning:** Faktorenes innhold.
- **Vekt:** Avveining og harmonisering av argumenter. Trinnhøydeprinsippet: *lex superior*, *lex posterior*, *lex specialis*.

Tolking og subsumsjon (Eckhoff)

Tolkingsresultater

- Innskrenkende/ Presiserende tolkning, f.eks. Kyrre Grepp-dommen i Rt. 1922 s. 41.
- Utvidende tolkning, f.eks. "skip" i (tidligere) strl. § 422.
- Antitetisk tolkning, f.eks. strafferammen for forseelser i strl. § 2.
- Analogisk tolkning, f.eks. Grl. § 25.

Praktisk eksempel

Lars Holm, 24 år, var sommeren 2004 på ferietur til Kypros. Under oppholdet ble han kjent med et eldre ektepar, Liv og Jan Mo, som var på et lengre ferieopphold. De var 75 år gamle.

Da Holm skulle reise hjem igjen i august, spurte Jan Mo om ikke Holm kunne ta med en pakke hjem til en venn av ham i Oslo, Tor Lie. Dette sa Holm ja til. Holm spurte hva som var i pakken. Mo svarte at det var en gave til Tor Lie. Etter at Holm hadde fått pakken lurte han på om det kanskje kunne være narkotika, men så gamle folk drev ikke med narkotikasmugling, tenkte han. Han undersøkte ikke pakken nærmere.

Holm la pakken i kofferten. Han passerte gjennom tollene på Oslo Lufthavn uten å bli kontrollert.

Praktisk eksempel forts.

- Hjemme i Oslo prøvde han å komme i kontakt med Tor Lie, men fikk ikke det. Gjennom naboer til Lie ble Holm fortalt at Lie var pågrepet og varetektsfengselet dagen før, siktet for innførsel av narkotika fra Kypros. Han bestemte seg derfor for å undersøke hva som var i pakken og så at det var hvitt pulver. Han forsto nå at det var narkotika og vurderte om han skulle varsle politiet, men slo det fra seg.
- Han hadde ikke fått studielån ennå, og dersom han fikk solgt stoffet, kunne han få penger til studiene sine.

Straffbarhetsvilkår nr.1: Lovprinsippet

1. Hvilke rettskildefaktorer (relevans)?
2. Innholdet i bestemmelsen (slutning)?
3. Kun én slutning → ikke noe spørsmål om vekt

Strl. § 162

“Den som ulovlig tilvirker, innfører, utfører, erverver, oppbevarer, sender eller overdrar stoff som etter regler med hjemmel i lov er ansett som narkotika, straffes for narkotikaforbrytelse med bøter eller med fengsel inntil 2 år.

Grov narkotikaforbrytelse straffes med fengsel inntil 10 år. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på hva slags stoff den gjelder, kvantumet og overtredelsens karakter.

Gjelder overtredelsen et meget betydelig kvantum, er straffen fengsel fra 3 til 15 år. Under særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel inntil 21 år idømmes.

Uaktsom narkotikaforbrytelse straffes med bøter eller fengsel inntil 2 år.

Medvirkning til narkotikaforbrytelse straffes som bestemt ellers i denne paragraf.

Bøter kan anvendes sammen med fengselsstraff.”

Straffbarhetsvilkår nr. 2: Rettsstrid

- Strl. §§ 47 og 48
- Samtykke

Straffbarhetsvilkår nr. 3: Skyld

- Hovedregel: strl. § 40
- Spesialbestemmelser i § 162 (4) og (5):
  - Uaktsomhet. Tokningskilder: rettspraksis, jur.litt. og forarbeider.
  - Medvirkning.

Skyld forts.

- Rt. 1991 s. 600 (Skoheroindommen)
  - ”Men også når gjerningsmannen bare har ansett en slik følge som mulig, kan det tenkes å foreligge forsett, såkalt dolus eventualis.”
- Prejudikater
  - Domstolnivå
  - Domstolenes sammensetning (plenum eller avdeling)
  - Ratio decendi og obiter dicta
  - Dommens alder
  - Innrettelse i etterkant
  - Prinsipiell avklaring

Straffbarhetsvilkår nr. 4: Tilregnelighet

- Strl. §§ 44 og 46.

Bevisbyrde

- Påtalemyndigheten har bevisbyrden
- Uskyldspresumsjonen: All rimelig tvil skal komme den tiltalte til gode (in dubio pro reo)

Konkurrens

- **Konkurrens:** sammenstøt/sammentreff av flere straffbare handlinger eller brudd på flere straffebud i samme handling.
- Idealkonkurrens: Én straffbar handling
- Realkonkurrens: Flere straffbare handlinger
- Har betydning for straffutmålingen; strl. §§ 62 og 63

Forts. konkurrans

	Realkonkurrens (flere handlinger)	Idealkonkurrens (samme handling)
Like- artet	Flere handlinger, samme straffebud, eks. en serie biltyverier. I utgangspunktet selvstendige handlinger, men kan vurderes under ett, avhenging av tidsaspektet.	Samme lovbrudd brytes i samme handling, eks. flere drap når en bombe går av. I utgangspunktet ett straffbart forhold for hver enkelt fornærmet, men kan vurderes under ett, avhengig av tidsaspektet
Ulike- artet	Flere handlinger, ulike straffebestemmelser, eks. skattesvik, promillekjøring og tyveri. Vurderes hver for seg.	Flere ulike lovbrudd i samme handling, eks. voldtekt, utuktig omgang med barn og incest. Dømme etter det strengeste straffebudet.

Påtalereglene

- Hovedregelen: Ubetinget offentlig påtale, jf. strl. § 77
- Unntak:
  - Krav om almenne hensyn, f.eks. strl. § 142 om blasfemi
  - Krav om begjæring fra fornærmede, jf. strl § 228 (legemsfornærmelse) og § 291 (skadeverk)
- Betinget offentlig påtale
  - Absolutt krav til fornærmedes begjæring, f.eks. strl. § 237 (uaktsom legemsbeskadigelse)
  - Unntaksvis både krav om alm.hensyn og fornærmedes begjæring, f.eks. strl. § 390 (krenkelse av privatlivets fred)

Kursundervisning

- **Kurs 1**
- 11.03.11 fredag 12:15-14:00 [DN](#) 540
- 14.03.11 mandag 12:15-14:00 [DN](#) 540
- 17.03.11 torsdag 12:15-14:00 [DN](#) 540
- 18.03.11 fredag 12:15-14:00 [DN](#) 540

- **Kurs 2**
- 11.03.11 fredag 14:15-16:00 [DN](#) 540
- 14.03.11 mandag 14:15-16:00 [DN](#) IN72
- 17.03.11 torsdag 14:15-16:00 [DN](#) IN72
- 18.03.11 fredag 14:15-16:00 DN 540

- **NB! Forbered dere til kursoppgavene!**